

BOTSVANA

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	9
5. TÜRKİYE ile TİCARET	10
EKLER:.....	12

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Botsvana Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Üniter Cumhuriyet
Resmi Dili	İngilizce
Başkent	Gaborone 235.800 kişi
Yüzölçümü	581.730 km ²
Nüfus	2,68 milyon kişi (IMF 2023 Tahmini)
Dini Yapı	Hristiyan %79,1, Badimo %4,1, diğer %1,4
Büyük Kentler	Francistown: 103.300, Molepolole: 70.500, Maun: 58.300 (kişi)
Para Birimi	Botsvana Pulası

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Country Report, CIA Fact Book, IMF

Coğrafi Konum

Güney Afrika'da yer alan Botsvana, güney ve güneydoğuda Güney Afrika Cumhuriyeti, batı ve kuzeybatıda Namibya, kuzeydoğu ve doğuda Zimbabwe ile çevrilidir. Ülkenin denize kıyısı bulunmamaktadır. Afrika'nın çöllerinden biri olan Kalahari çölü, ülkenin önemli bir kısmını kaplar. Yazların sıcak ve kurak, kışların ise ılık olduğu ülkede yarı kurak bir iklim yaşanmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

1995 yılında iktidara gelen Botsvana Demokratik Partisi (BDP), 1966 yılında ülkeye bağımsızlık getirmiştir. Kent nüfusunun hızlı artışı, yüksek işsizlik, gelir dağılımındaki yüksek farklara rağmen, sürdürülebilir ekonomik büyüme, kırsal bölgelerdeki destek ağı ve muhalefet partileri arasındaki ayrılıklar nedeniyle, Botsvana Demokratik Partisi bağımsızlığın ilanından bugüne iktidarda kalmıştır.

Nüfus ve İstihdam

Botsvana'nın nüfusu 2,7 milyon civarındadır. Ülkede AIDS hastalığı nedeniyle ölümlerin çoğalması nüfus artışını etkilemektedir. Botsvana'da yabancıların sayısı sürekli artmakta olup, toplam nüfusun içinde yabancılarının oranının %5 olduğu tahmin edilmektedir. Botsvana, Afrika standartlarına göre kişi başına gelir düzeyi yüksek ülkeler arasındadır. Gelir dağılımının çok düzensiz olduğu ülkede, işsizlik oranı da çok yüksektir. İlk ve orta eğitimin yaygın olmasına rağmen Botsvana'da nitelikli işgücü yetersizdir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Deniz seviyesinden ortalama yüksekliği 1000 metre olan Botsvana'nın büyük bir kısmı düz olup yer yer kayalıklara da rastlanmaktadır. İnsanların çoğu, ılıman iklimin hakim olduğu ve diğer yerlere göre verimli toprakların daha fazla olduğu ülkenin doğusunda yaşamaktadır. Ülkenin büyük bir kısmı yer yer 120 metreye kadar ulaşabilen kalın kum tabakası ile kaplıdır. Ülke yüzölçümünün yaklaşık %5'i tarıma uygundur. Kuraklık, Botsvana için sürekli olarak tekrar eden bir tehlikedir. Ülkenin kuzey doğusunda yıllık yağış miktarı 650 mm iken güney batıda bu miktar 130 mm civarındadır. Botsvana kullanılmamış maden kaynaklarına sahiptir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	18,74	20,35	20,76	21,94	23,49	25,33	27,1	29,12
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	11,9	5,8	3,8	4,1	4,3	4	4	4
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	7 239	7 738	7 758	8 067	8 500	9 026	9 513	10 073
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,7	12,2	5,9	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-1,3	3	0,8	1,5	1,1	0,6	0,6	0,6
Nüfus (milyon)	2,59	2,63	2,68	2,72	2,76	2,81	2,85	2,89
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	18,7	18	18,7	18,1	17	16,6	16,6	16,5

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF-2023

Botsvana'nın ekonomisi elmas madeni üzerine kurulmuştur. GSYİH'nın %42'sini madencilik sektörü oluşturmaktadır. Madenlere karşı küresel talebin çok hızlı artması, Botsvana'nın kömür rezervleri başta olmak üzere diğer madenlere olan ilgiyi artırmaktadır. Ülkede üretim sektörü çok küçük olup, GSYİH'nın %4'ünü oluşturmaktadır. Üretim başlıca, tekstil ve giyim sektöründe yoğunlaşmıştır. Tarım üretimi de çok sınırlı olup GSYİH'nın %2'sini oluşturmaktadır. Sığır yetiştiriciliği ise başlıca hayvancılık faaliyetidir. Hizmetler sektörü ise GSYİH'nın yarısını karşılamaktadır.

Botsvana'da hükümetin, Ulusal Kalkınma Planlarında uygulamaya koymaya çalıştığı iki temel ekonomi politikası vardır. Bu iki temel politikanın biri ekonomide çeşitlilik yaratmak, diğeri ise iş yaratmaktır. Ancak, yeni sanayilerin gelişmesi için geliştirilmiş bir alt yapıya ihtiyaç olduğundan bunu gerçekleştirmek zor olmaktadır. Diğer taraftan, idari yapının yetersizliği ve inşaat sektörünün sınırlı kapasitesi kalkınma planlarının gerçekleştirilmesini engellemektedir.

Hükümet, sürdürülebilir ekonomik kalkınma programlarını izlerken, önemli ölçüde tasarruf etmeyi sağlayan ihtiyatlı ekonomi politikaları üzerine odaklanmıştır. Tasarruf politikaları, madenler ve Güney Afrika Gümrük Birliği'nden gelen gelirler bütçe fazlasını oluşturmaktadır. Diğer taraftan, ülkedeki kamu hizmet sektörünün büyüklüğü nedeniyle kamu çalışanlarına ödenen maaşlar ise ülke ekonomisinde önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Yeni maden çalışmalarına başlanmasıyla birlikte Botsvana elmas üretiminin kısa dönemde az da olsa artması beklenmektedir. Küresel ekonomik belirsizlikler devam ederken, madencilik sektöründe genişleme planları sıkı inceleme altında tutulması ve yeni bir bakır madeni devreye alınması planlanmaktadır. Önümüzdeki yıllarda, Botsvana'yı büyük bakır üreticisi yapmak için tüm planlar yapılmıştır. Bu beklentiler, aynı zamanda uranyum madeni için de

geçerlidir. Dünya enerji fiyatlarının yüksek seyretmesi nedeniyle, gaz ve kömür madenciliği projeleri yatırımcıların ilgisini çekmektedir. Demiryolu bağlantıları da dahil olmak üzere önemli altyapı çalışmalarının gelişimi, kömür üretimi için oldukça önemlidir.

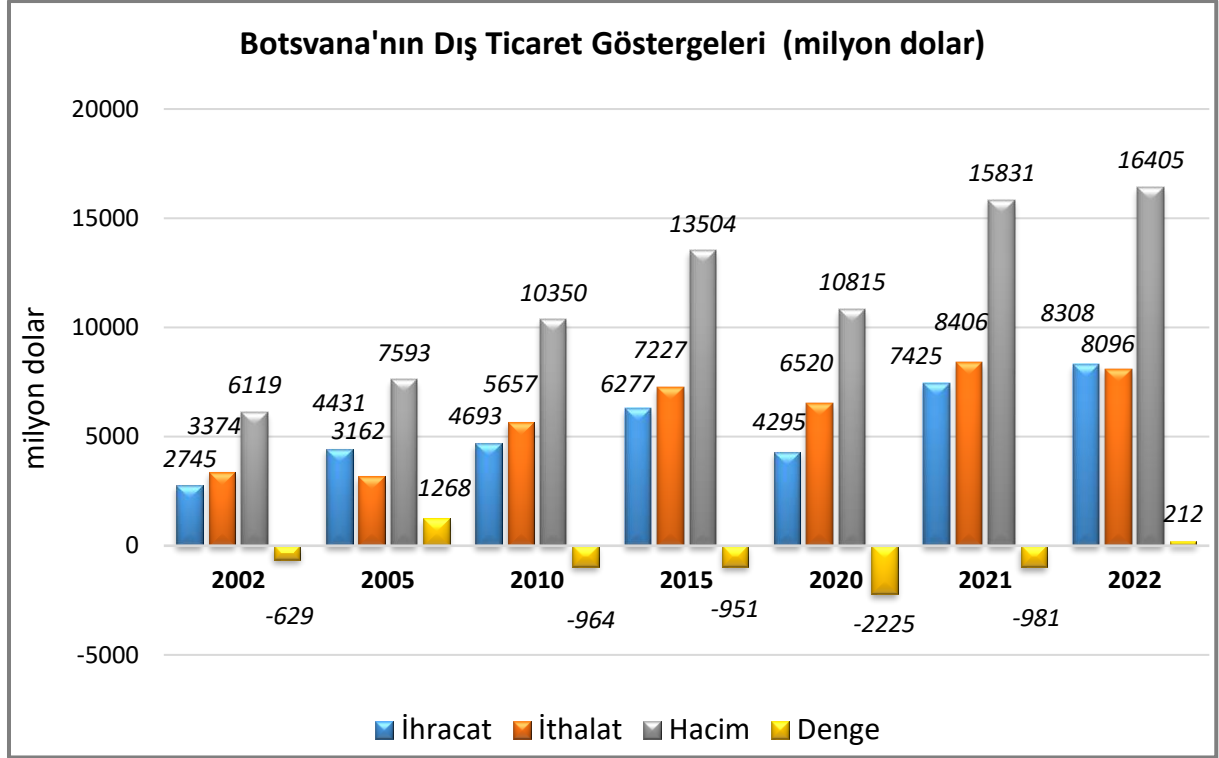
Botsvana Merkez Bankası'nın çoklu politika amaçları bulunmaktadır. Orta vadeli enflasyon hedefi için %3-6 oranını benimsemiştir. Aynı zamanda döviz kuru uygulamasından da sorumlu olan banka, Güney Afrika Randı ve IMF'nin özel çekme hakları karşısında, döviz kurunda serbest dalgalanma politikası uygulamaktadır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Botsvana'nın geçmiŐ yıllardaki dış ticareti incelediğinde, dış ticaret dengesi açısından dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Ülkenin 2022 yılında yaklaşık 212 milyon dolar değerinde dış ticaret fazlası verdiği görülmektedir.

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap (2022 Direct Data)/Botsvana

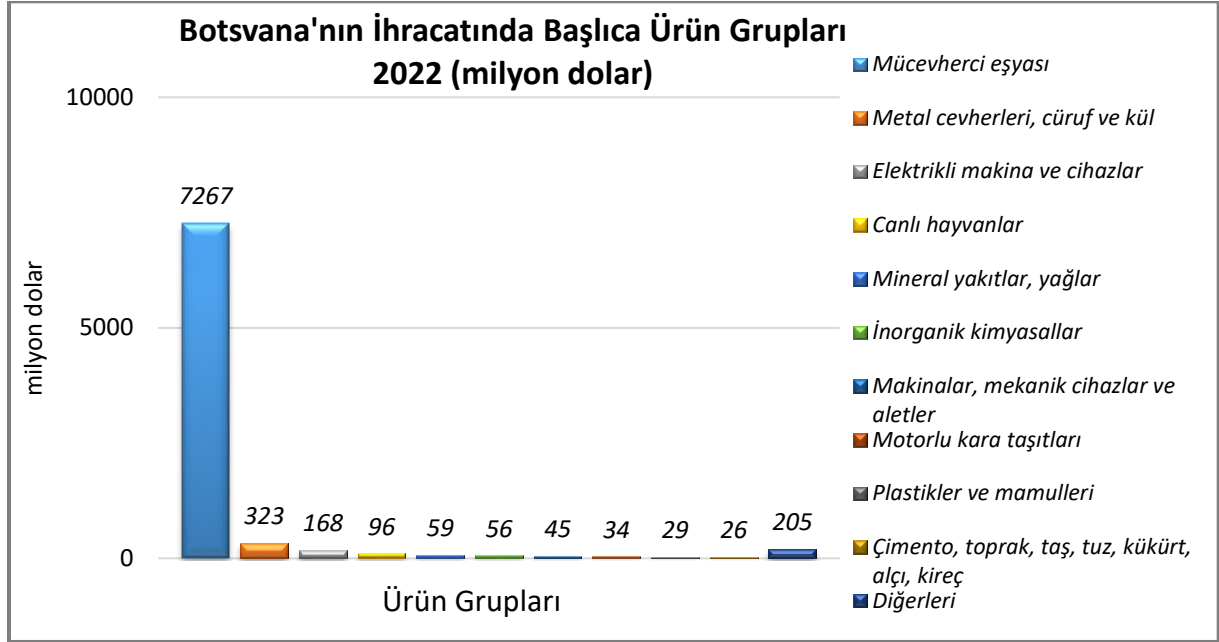
Botsvana 2022 yılında 8,3 milyar dolarlık (%11 artan) ihracatla dünyada 108. sıradadır. İthalatta ise 2022 yılında 8 milyar dolarlık (%5 azalan) ithalatla dünyadaki sırası 123'dr.

Botsvana'nın ihracatında başlıca ürünler sırasıyla elmaslar, bakır cevheri, kablo, canlı büyükbaş hayvanlar, karbonat, taşkömürü, tuz, altın, serum ve aŐıllardır.

Botsvana'nın ithalatında başlıca ürünler sırasıyla elmaslar, petrol yağları, otomobiller, Őeker, eŐya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar, iş ve maden makineleri, elektrik enerjisi, ilaçlar, aŐıllar, karayolu taşıtları için aksam ve parçalar, telefon ve buğdaydır.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

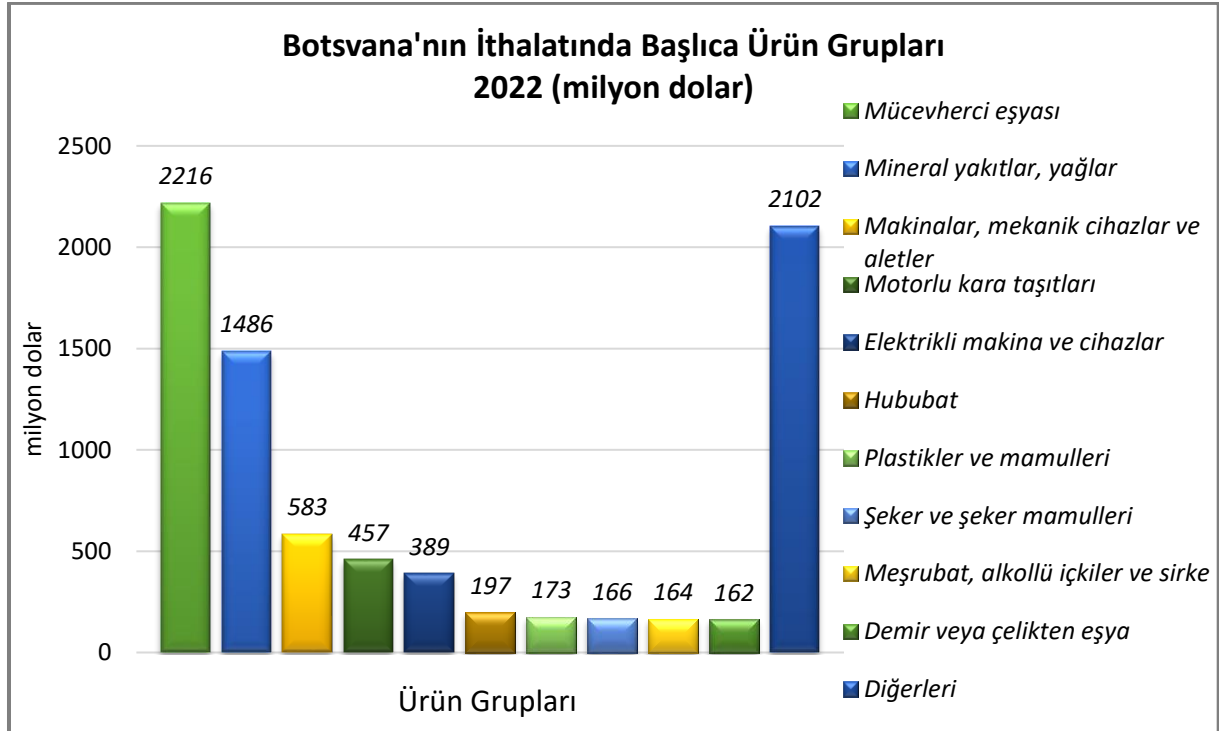
İhracat

Kaynak: Trademap (2022 Direct Data)/Botsvana

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

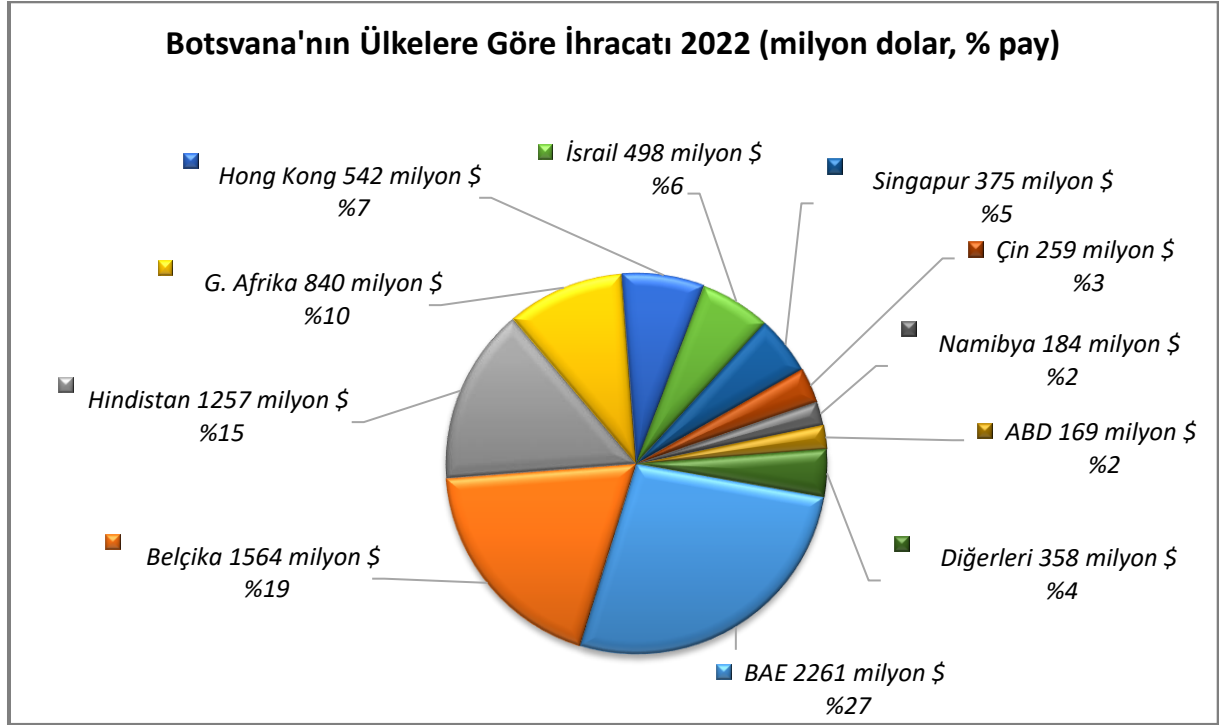

Kaynak: Trademap (2022 Direct Data)/Botsvana

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

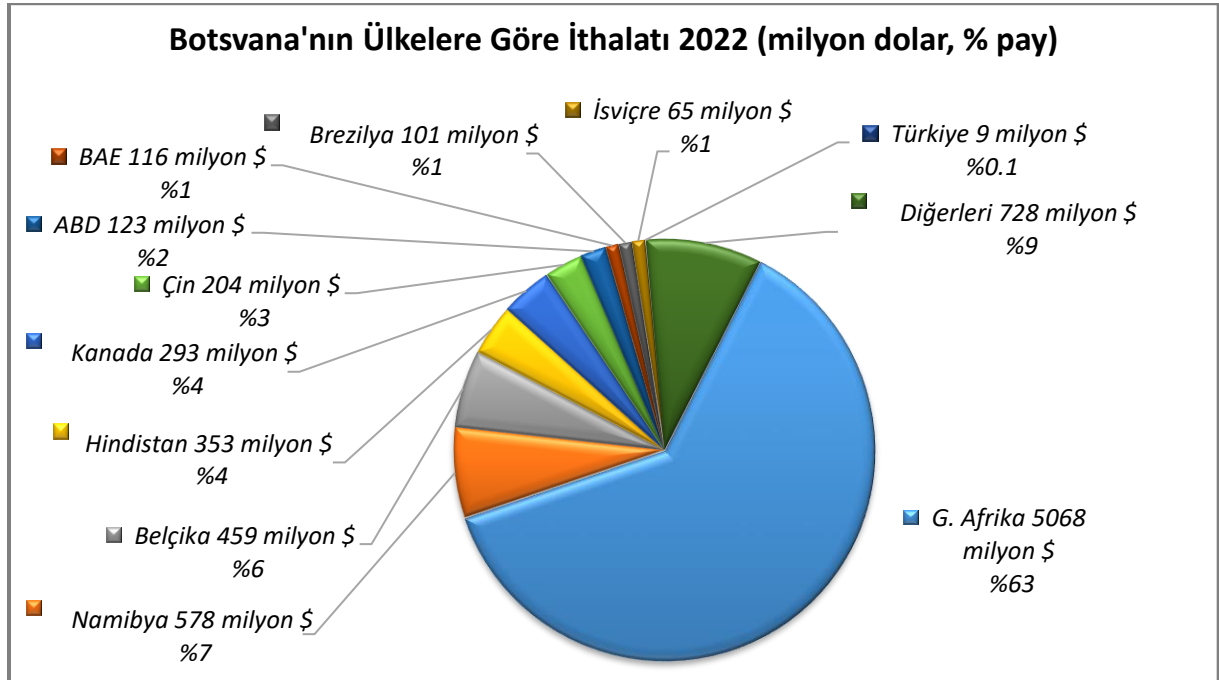
İhracat

Kaynak: Trademap (2022 Direct Data)/Botsvana

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap (2022 Direct Data)/Botsvana

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Az gelişmiş ve denize kıyısı bulunmayan bir ülke olması nedeniyle Botswana, yeterince yabancı yatırım çekememektedir. Yabancı yatırım, daha gelişmiş ve denize kıyısı bulunan ülkeleri tercih etmektedir. 2023 yılında 225 milyon dolar değerinde doğrudan yabancı yatırımın geleceği tahmin edilen Botswana'da, yabancı yatırımın büyük bir kısmı madencilik ve finans sektörlerine yapılmaktadır. Bu sektörleri, perakende, toptancılık, iş ve emlak sektörleri takip etmektedir. Yabancı yatırımın geldiği başlıca ülkeler, Lüksemburg, G. Afrika Cumhuriyeti ve İngiltere'dir.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	-319,10	216,50	224,80	231,50	252,40	275,10	299,90
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-1,70	1,06	1,10	1,10	1,10	1,10	1,20
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	5 307,20	5 383,90	5 609,00	5 840,00	6 093,00	6 368,00	6 668,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	32,90	42,30	44,42	46,64	48,97	51,42	53,99
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	1 356,50	1 314,20	1 270,00	1 223,00	1 174,00	1 123,00	1 069,00

(*) Tahmini Veriler

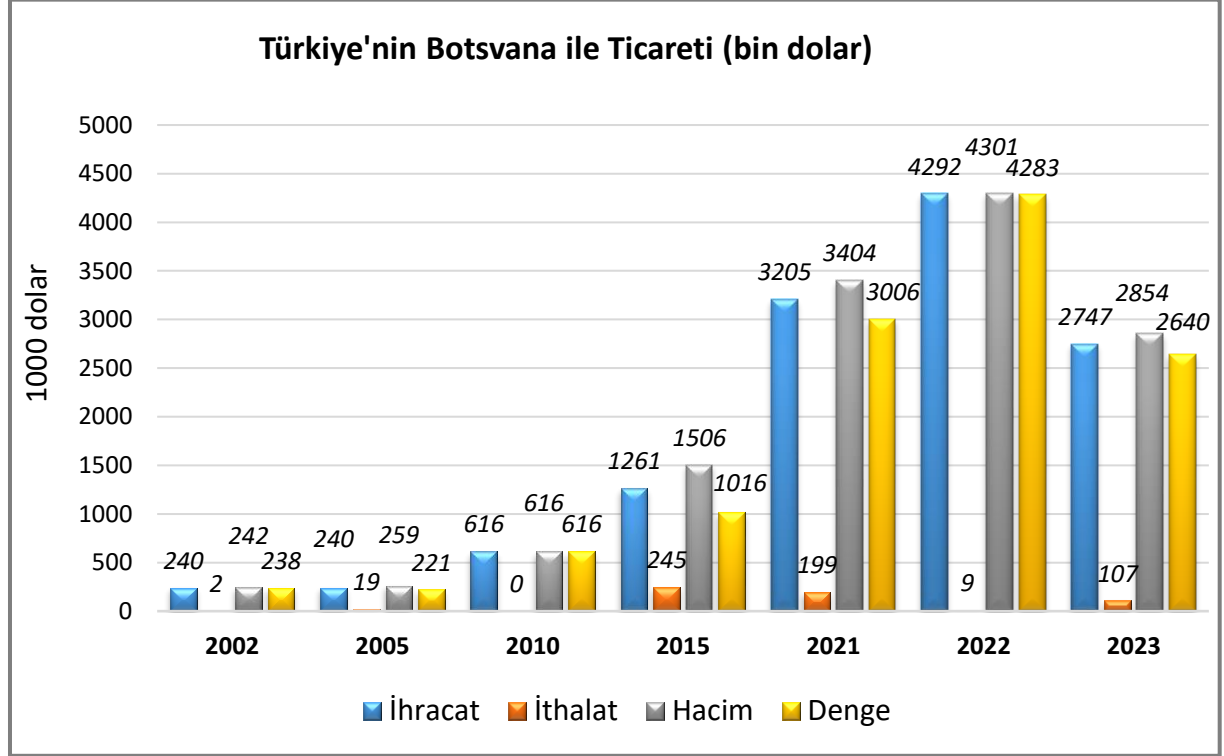
Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

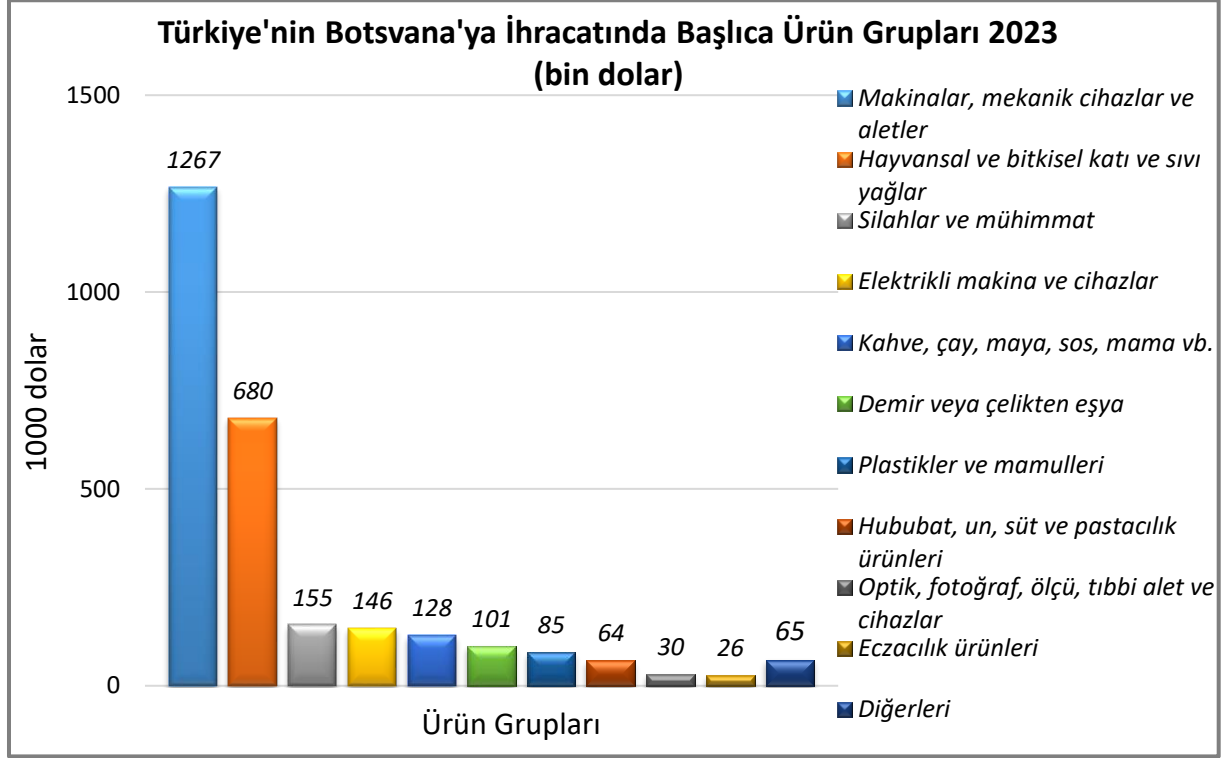
Genel Durum

Türkiye ile Botswana'nın karşılıklı ticaretine baktığımızda Türkiye lehine dış ticaret fazlası verildiği ve 2010 yılından sonra artmaya başlayan Türkiye'nin Botswana'ya ihracatı 2023 yılında 2,7 milyon dolar olmuştur.

Türkiye-Botswana Dış Ticareti

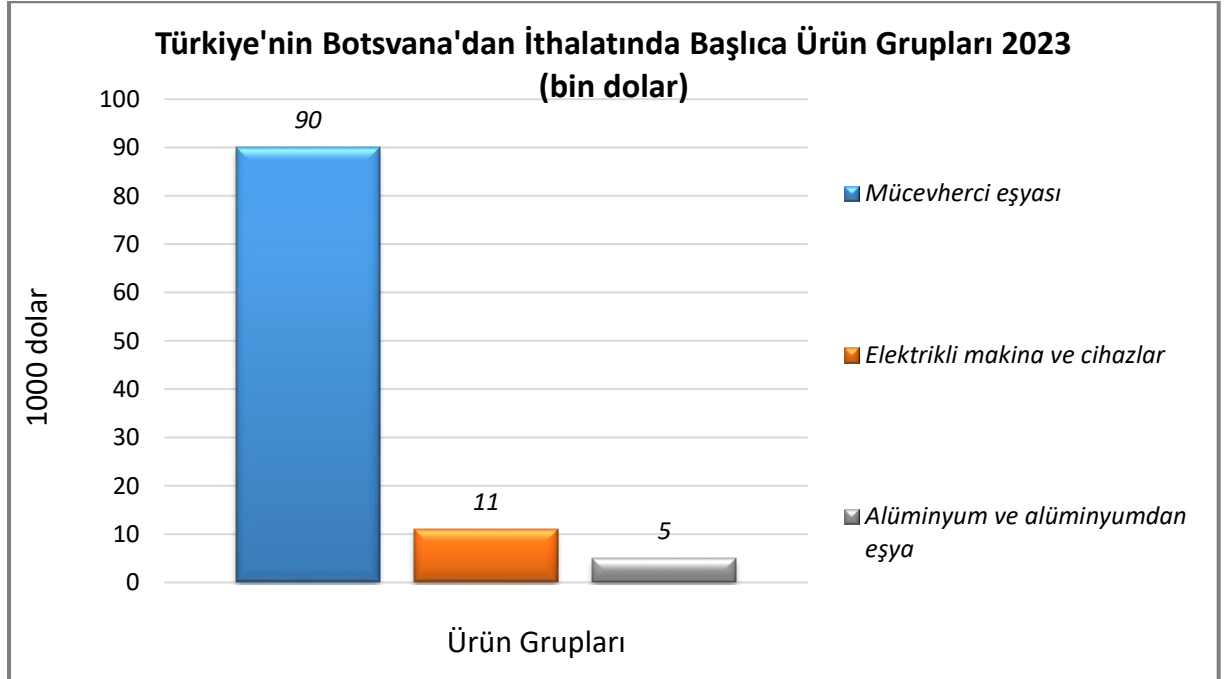
Türkiye'nin Botsvana'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap Direct Data/ Türkiye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Botsvana'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap Direct Data/ Türkiye

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Botswana'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			4 294 764	7 424 962	8 308 478	100	11,9
1.	7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	3 786 638	6 690 901	7 239 123	87,1	8,2
2.	2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	26 123	110 356	321 459	3,9	191,3
3.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	81 434	111 829	146 102	1,8	30,6
4.	102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	39 975	79 295	96 118	1,2	21,2
5.	2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	39 646	43 428	56 024	0,7	29
6.	2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	15 721	27 253	52 366	0,6	92,1
7.	2501	Tuz, saf sodyum klorür ve deniz suyu	24 141	29 550	25 539	0,3	-13,6
8.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	50 052	34 992	24 982	0,3	-28,6
9.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	7 898	8 366	20 781	0,3	148,4
10.	3917	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel, dirsek, flanşlar, vb.)	17 475	21 976	16 682	0,2	-24,1
11.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yürünge-altı araçları	217	5 703	13 433	0,2	135,5
12.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	8 634	18 380	13 306	0,2	-27,6
13.	6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	8 694	11 546	12 911	0,2	11,8
14.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	5 779	3 220	9 485	0,1	194,6
15.	202	Siğir eti (dondurulmuş)	14 111	12 340	8 440	0,1	-31,6

Kaynak: Trademap Direct Data/Botswana

EK-2: Botsvana'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			6 519 859	8 405 634	8 096 330	100	-3,7
1.	7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	2 017 345	2 946 195	2 212 281	27,3	-24,9
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	620 023	821 685	1 347 404	16,6	64
3.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	46 740	63 560	141 900	1,8	123,3
4.	8703	Otomobiller	152 085	163 055	140 716	1,7	-13,7
5.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	117 640	139 218	133 898	1,7	-3,8
6.	8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	43 326	90 369	101 374	1,3	12,2
7.	2716	Elektrik enerjisi	196 695	142 864	97 871	1,2	-31,5
8.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	100 323	136 020	87 991	1,1	-35,3
9.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	103 690	83 767	86 255	1,1	3
10.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	63 113	86 462	79 079	1	-8,5
11.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	57 123	72 052	76 203	0,9	5,8
12.	1001	Buğday ve mahlut	51 740	41 590	70 926	0,9	70,5
13.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	35 961	49 027	66 064	0,8	34,8
14.	1005	Mısır	59 328	64 458	65 685	0,8	1,9
15.	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	36 042	55 064	61 223	0,8	11,2

Kaynak: Trademap Direct Data/Botsvana

EK-3: Botswana'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		4 294 764	7 424 962	8 308 478	100	11,9
1.	BAE	937 417	1 900 142	2 261 238	27,2	19
2.	Belçika	911 150	1 740 383	1 564 431	18,8	-10,1
3.	Hindistan	892 838	1 278 294	1 257 479	15,1	-1,6
4.	G. Afrika	572 544	676 407	839 679	10,1	24,1
5.	Hong Kong	185 700	363 205	542 160	6,5	49,3
6.	İsrail	209 199	448 015	498 108	6	11,2
7.	Singapur	273 894	426 778	375 357	4,5	- 12
8.	Çin	1 864	96 540	259 121	3,1	168,4
9.	Namibya	66 434	142 946	183 544	2,2	28,4
10.	ABD	58 650	115 797	169 251	2	46,2
11.	Zimbabve	33 170	44 906	67 547	0,8	50,4
12.	Kamboçya	5 933	13 173	60 689	0,7	360,7
13.	Anguilla	0	11 747	49 650	0,6	322,7
14.	İsviçre	33 934	32 734	43 579	0,5	33,1
15.	Japonya	8 983	22 134	36 398	0,4	64,4
...
79.	Türkiye	2	37	3		-91,9

Kaynak: Trademap Direct Data/Botswana

EK-4: Botswana'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		6 519 859	8 405 634	8 096 330	100	-3,7
1.	G. Afrika	3 802 176	4 611 745	5 068 380	62,6	9,9
2.	Namibya	494 346	399 289	578 078	7,1	44,8
3.	Belçika	509 706	1 198 964	458 673	5,7	-61,7
4.	Hindistan	175 180	398 813	353 160	4,4	-11,4
5.	Kanada	206 648	218 214	292 652	3,6	34,1
6.	Çin	161 132	195 607	203 916	2,5	4,2
7.	ABD	45 485	61 781	123 428	1,5	99,8
8.	BAE	283 467	399 543	115 568	1,4	-71,1
9.	Brezilya	1 986	19 603	101 002	1,2	415,2
10.	İsviçre	124 653	85 556	64 800	0,8	-24,3
11.	Zambiya	23 607	62 464	63 180	0,8	1,1
12.	Japonya	72 826	73 830	59 842	0,7	-18,9
13.	Singapur	60 842	8 938	58 246	0,7	551,7
14.	Almanya	36 408	52 976	55 431	0,7	4,6
15.	Mozambik	3 695	6 688	54 838	0,7	719,9
...
31.	Türkiye	2 956	6 328	8 819	0,1	39,4

Kaynak: Trademap Direct Data/Botswana

Ek-5: Türkiye'nin Botswana'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			3 205	4 292	2 747	100	-36
1.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	1 607	726	737	26,8	1,5
2.	1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	78	0	680	24,8	0
3.	8438	Yiyecek ve içeceklerin sınai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	0	0	135	4,9	0
4.	2102	Maya	442	184	128	4,7	-30,4
5.	9303	Diğer ateşli silahlar (spor için av tüfekleri ve diğer tüfekler, işaret fişegi, ok silahları, hayvan için sürgülü silah)	17	62	126	4,6	103,2
6.	3924	Plastikten sofralar, mutfak, ev, sağlık veya tuvalet eşyası	0	0	84	3,1	0
7.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	0	0	78	2,8	0
8.	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanlar	42	69	78	2,8	13
9.	7321	Demir veya çelikten sobalar, mutfak soba ve ocakları, barbekü, mangal, gaz ocakları vb ile bunların aksam ve parçaları	60	70	68	2,5	-2,9
10.	1902	Makarnalar ve kuskus	21	0	64	2,3	0
11.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	96	371	51	1,9	-86,3
12.	8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	0	3	51	1,9	1600
13.	8462	Metalleri dövme, çekiçleme, kalıpta dövme, kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işlemeye mahsus takım tezgahları	0	0	48	1,7	0
14.	8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar	0	0	39	1,4	0
15.	8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	12	19	38	1,4	100

Kaynak: Trademap Direct Data/ Türkiye

Ek-6: Türkiye'nin Botsvana'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			199	9	107	100	1088,9
1.	7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	197	8	90	84,1	1025
2.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	0	0	11	10,3	0
3.	7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	0	0	5	4,7	0

Kaynak: Trademap Direct Data/ Türkiye